

KONKURS GEOGRAFICZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP WOJEWÓDZKI
8 marca 2023 r. godz. 9.00

Uczennico/Uczniu:

1. Arkusz składa się z 27 zadań, na których rozwiązanie masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

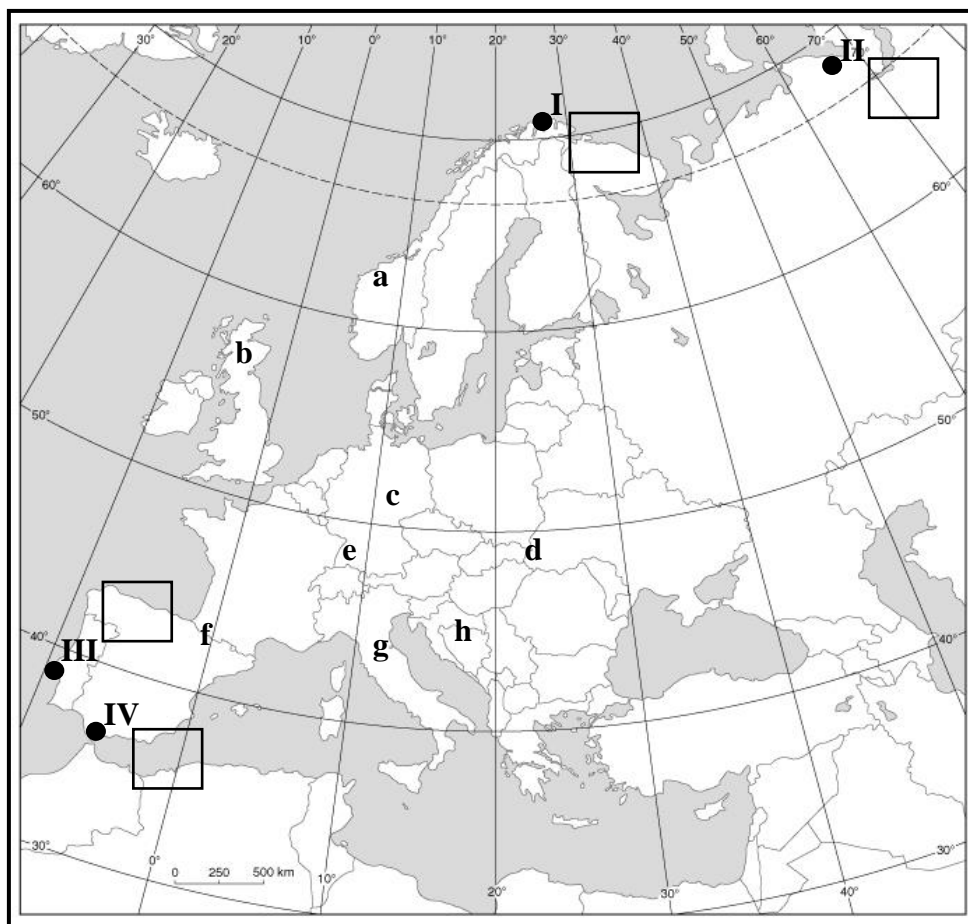
Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego WKK		

Mapa do zadań nr 1, 2 i 3.

...../1

Zadanie 1. (0-1 pkt)

Na mapie konturowej numerami I – IV oznaczono punkty skrajne Europy.

www.sredniawski.pl

Przyporządkuj numerom I – IV współrzędne geograficzne A – D służące do określania rozciągłości równoleżnikowej.

Współrzędne geograficzne:

A. 68°41'N 68°14'E;

B. 71°08'N 27°40'E;

C. 35°58'N 5°37'W;

D. 38°46'N 9°30'W.

Uwaga – W wyznaczonych miejscach na mapie zapisz oznaczenia literowe wybranych współrzędnych geograficznych.

...../2

Zadanie 2. (0-2 pkt)

Podkreśl poprawne dokończenie każdego ze zdań. Skorzystaj z mapy konturowej Europy na str. 2.

W dniu, w którym odbywa się Wojewódzki Konkurs Geograficzny (8.03. br.),

- A. w Polsce godzina dwunasta jest wtedy, gdy Słońce góruje nad południkiem **15° E / 30° E**.
- B. w naszym kraju obowiązuje czas **strefy południka 0° + 1h / strefy południka 0° + 2h**.
- C. wyżej niż nad horyzontem Warszawy (52° 15' N 21° 00'E), Słońce w momencie górowania świeci nad horyzontami miejsc oznaczonych na mapie numerami **I, II / III, IV**.
- D. krótszy dzień niż w Warszawie (52° 15' N 21° 00'E) jest w miejscach oznaczonych na mapie numerami **I, II / III, IV**.

...../2

Zadanie 3. (0-2 pkt)

Na mapie konturowej Europy (strona nr 2) literami a – h oznaczono miejsca położone na obszarze łańcuchów górskich wypiętrzonych w czasie trwania różnych orogenez.

Zapisz oznaczenia literowe czterech miejsc położonych na obszarze łańcuchów górskich, które zostały wypiętrzone w czasie orogenezy kaledońskiej i hercyńskiej.

Oznaczenia literowe : .....; .....; .....; .....

...../1

Zadanie 4. (0-1 pkt)

Podkreśl wiersz, w którym zapisano tylko formy akumulacyjne powstałe w wyniku działalności lądolodu oraz wód wypływających sprzed jego czoła w czasie topnienia.

- A. Eratyki, misy jeziorne, pradoliny.
- B. Moreny czołowe, pradoliny, sandry.
- C. Kotły lodowcowe, moreny denne, rynny jeziorne.
- D. Eratyki, moreny czołowe, sandry.

...../1

Zadanie 5. (0-1 pkt)

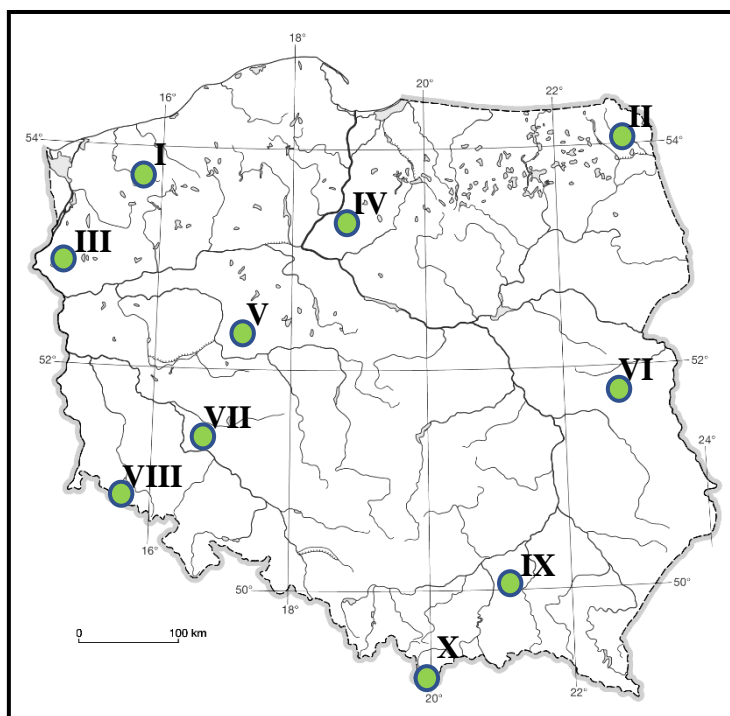
Ala i Iza interesują się wpływem na pogodę mas powietrza, które przemieszczają się w ciągu roku nad Polską. O kilku z nich napisały krótkie informacje.

Podkreśl wiersz, w którym Ala i Iza zapisały informacje o wpływie na pogodę mas powietrza zwrotnikowego morskiego.

- A. Zimą mroźno i słonecznie z małymi opadami śniegu, latem upalnie i sucho.
- B. Latem ochłodzenie, wzrost zachmurzenia i opady, a zimą ocieplenie i odwilż.
- C. Zimą ocieplenie i odwilż, a latem wysoka temperatura powietrza, duża wilgotność i burze.
- D. Wiosną i jesienią ochłodzenie i przymrozki a zimą silne mrozy oraz opady śniegu.

Zadanie 6. (0-2 pkt)

Na mapie konturowej Polski literami I – X oznaczono miejsca o różnej długości okresu wegetacyjnego.

www.geographic.cba.pl

Pogrupuj numery, wybrane spośród I – X, według kryteriów zapisanych w tabeli.

Uwaga – nie wszystkie numery podlegają wyborowi.

Kryteria	Numery na mapie konturowej
Miejsca z okresem wegetacji ponad 225 dni	1. 2. 3.
Miejsca z okresem wegetacji poniżej 200 dni	1. 2. 3.

...../1

Zadanie 7. (0-1 pkt)

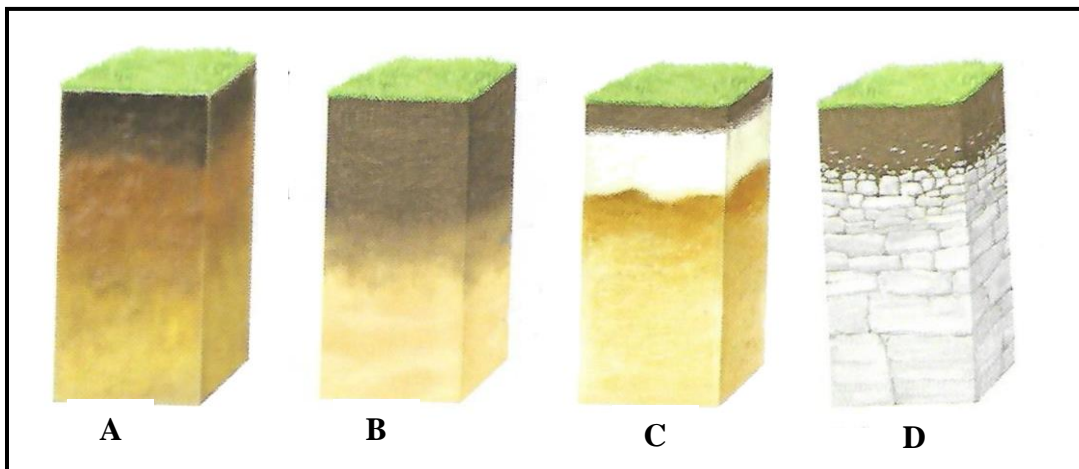
Podkreśl trzy poprawne informacje dotyczące zarówno Odry i Wisły.

- A. Źródła Odry i Wisły znajdują się po polskiej stronie gór – odpowiednio Sudetów i Karpat.
- B. Dwie najdłuższe rzeki Polski mają swoje ujścia w wodach wewnętrznych Polski.
- C. Każda z rzek w swym biegu ma równoleżnikowo biegnące odcinki pradolin.
- D. Odra i Wisła przepływają przez wszystkie pasy rzeźby terenu Polski.
- E. Kanałem, który łączy dorzecza Odry i Wisły jest Kanał Bydgoski.

...../1

Zadanie 8. (0-1 pkt)

Literami A – D oznaczono profile wybranych gleb w Polsce.

Na podstawie: Malarz R., 2016, *Puls Ziemi*. Nowa Era, Warszawa

Zapisz nazwę pasa rzeźby terenu, w którym występują wszystkie gleby przedstawione na profilach A – D.

Nazwa pasa rzeźby terenu: .....

Zadanie 9. (0-2 pkt)

...../2

Jedną z cech charakterystycznych Pobrzeża Słowińskiego jest występowanie jezior przybrzeżnych.

Opisz trzy etapy powstawania tych jezior.

1. ....

.....

2. ....

.....

3. ....

.....

...../1

Zadanie 10. (0-1 pkt)

Podkreśl poprawne dokończenie zdania.

Nizina Mazowiecka jest regionem rolniczym, ponieważ

- A. jest położona w dorzeczu Wisły.
- B. ma korzystne ukształtowanie powierzchni.
- C. dominują tu żyzne gleby.
- D. znajduje się na południe od pasa pojezierzy.

...../1

Zadanie 11. (0-1 pkt)

Na fotografii przedstawiano formę terenu charakterystyczną dla krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

www.krajoznawcy.info.pl

Zapisz nazwę formy terenu i nazwę skały, w której ona powstała, oraz procesu prowadzącego do jej utworzenia.

Forma terenu:

.....

Skała:

.....

Proces:

.....

...../1

Zadanie 12. (0-1 pkt)

Turysta przemierzał szlaki w Tatrach, wędrując z wysokości ponad 2300 m n.p.m. do schroniska położonego około 1550 m n.p.m.

Podkreśl wiersz, w którym zapisano w poprawnej kolejności piętra roślinności, przez które prowadziła trasa wędrowki turysty, zaczynając od piętra znajdującego się najwyżej.

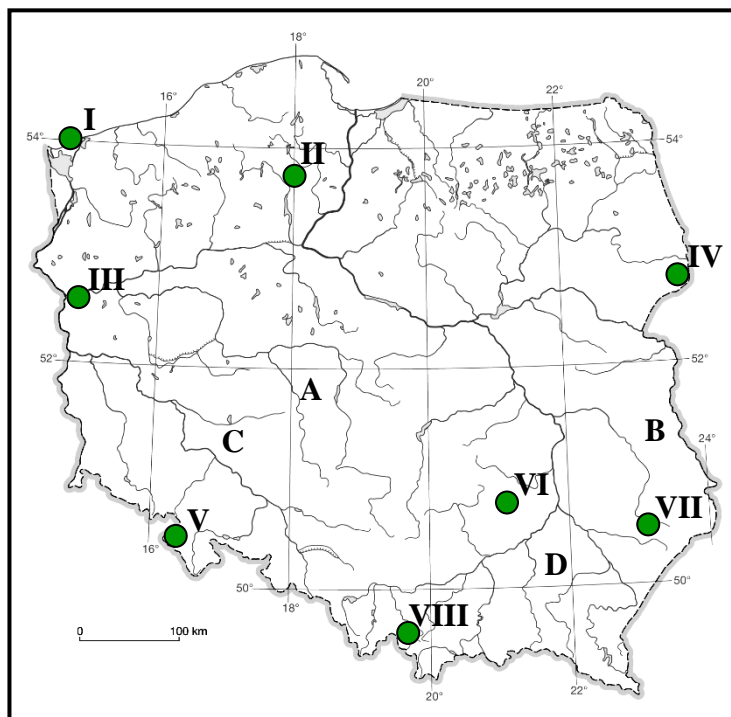
- A. Hale; kosodrzewiny; turnie.
- B. Turnie; kosodrzewiny; hale.
- C. Kosodrzewiny; turnie; hale.
- D. Turnie; hale; kosodrzewiny.

Mapa do zadań nr 13, 14 i 15.

...../1

Zadanie 13. (0-1 pkt)

Na mapie konturowej Polski litery A – D zlokalizowano na terenie wybranych regionów geograficznych.

www.geographic.cba.pl

W południowej części tego regionu geograficznego znajdują się liczne jeziora krasowe. Geneza tych jezior jest związana z występowaniem w marglach kredowych i kredzie piszącej zagłębień uszczelnionych gliną zwałową zlodowacenia południowopolskiego i środkowopolskiego.

Na podstawie: Stasiak J, Zaniewicz Z., 2022, *Vademecum nowa matura geografia*. OPERON, Gdynia

Dokończ zdanie. Wybierz i podkreśl region 1, 2, 3 lub 4 oraz jego położenie na mapie oznaczone literą A, B, C lub D.

W tekście przedstawiono region geograficzny:

1.	Kotlinę Sandomierską,	który na mapie oznaczono literą	A.
2.	Nizinę Śląską,		B.
3.	Nizinę Wielkopolską,		C.
4.	Polesie Lubelskie,		D.

...../1

Zadanie 14. (0-1 pkt)

Na mapie konturowej Polski (strona nr 7) numerami I – VIII oznaczono parki narodowe, w tym rezerваты biosfery UNESCO.

Podkreśl wiersz, w którym zapisano tylko numery rezerwatów biosfery UNESCO.

1. II; IV; V; VIII.
2. I; III; VI; VII.
3. II; IV; VII; VIII.
4. I; II; III; V.

...../1

Zadanie 15. (0-1 pkt)

Zapisz nazwę parku narodowego wpisanego na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz numer, którym oznaczono go na mapie konturowej Polski (strona nr 7).

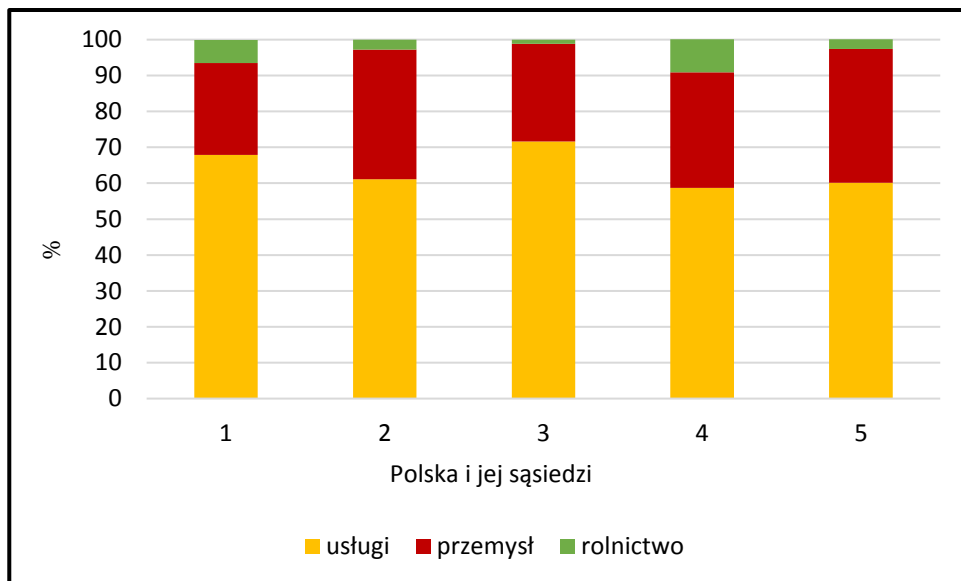
Nazwa parku narodowego: .....

Numer na mapie konturowej: .....

Zadanie 16. (0-1 pkt)

Na wykresach przedstawiono strukturę zatrudnienia w Polsce i wybranych państwach z nią sąsiadujących w 2019 roku.

...../1

Na podstawie: stat.gov.pl/ rocznik-statystyki-miedzynarodowej-2022

Wskaż numer wykresu, którym oznaczono Polskę: .....

Uzasadnij wybór: .....

.....

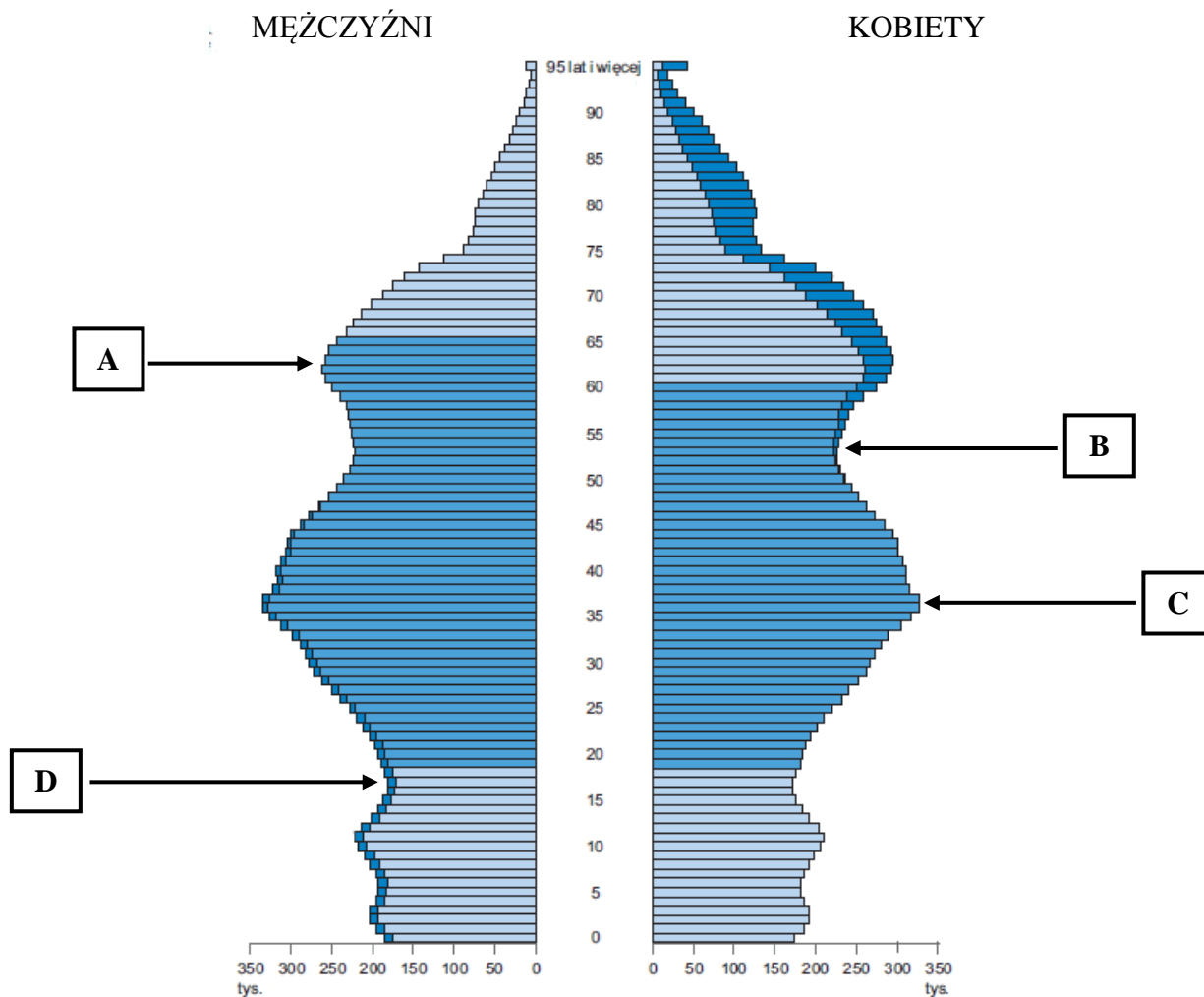
.....

.....

Zadanie 17. (0-1 pkt)

Na wykresie przedstawiono strukturę płci i wieku ludności Polski w 2020 roku (stan z 30 czerwca).

GUS, *Mały Rocznik Statystyczny Polski*. 2021, Warszawa

Dokończ zdanie. Wybierz i podkreśl odpowiedź 1, 2, 3 lub 4 oraz odpowiadającą jej ilustrację na wykresie oznaczoną literą A, B, C lub D.

Mama Kuby, która obchodziła niedawno 40 urodziny, urodziła się w czasie gdy:

1.	dojrzałość płciową osiągnęły osoby urodzone w czasie II wojny światowej,	co oznaczono na piramidzie literą	A.
2.	powszechny stał się model rodziny z jednym dzieckiem,		B.
3.	rodziły się dzieci osób, których rodzice przyszli na świat bezpośrednio po II wojnie światowej,		C.
4.	rodziło się dużo dzieci w wyniku kompensowania strat wojennych,		D.

...../2

Zadanie 18. (0-2 pkt)

W tabeli zapisano dane statystyczne dotyczące urodzeń i zgonów na 1000 mieszkańców w latach 2010, 2015 i 2020 w województwie mazowieckim.

Rok	Urodzenia żywe (‰)		Zgony (‰)	
	miasta	wieś	miasta	wieś
2010	11,6	11,6	9,8	10,9
2015	10,9	10,4	10,1	10,7
2020	10,7	9,9	12,4	12,6

Na podstawię: stat.gov.pl/rocznik-statystyczny-województwa-mazowieckiego-2022

Oceń prawdziwość informacji dotyczących przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w wybranych latach. Jeżeli jest ona prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F. Odpowiedź zapisz w prawej kolumnie tabeli.

W latach 2010, 2015, 2020 przyrost naturalny na 1000 mieszkańców był wyższy na wsi niż w miastach.	
Najwyższą wartość przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców odnotowano w 2010 roku w miastach.	
W roku 2010 w miastach i na wsi przyrost naturalny na 1000 mieszkańców był wyższy w porównaniu do jego wartości w latach 2015 i 2020.	

...../2

Zadanie 19. (0-2 pkt)

W Polsce w 2020 roku mieszkało 38 265 tysięcy osób (L). W tym roku urodziło się 355 tysięcy osób (U), a zmarło – 477 tysięcy (Z). W 2020 roku saldo migracji wynosiło 4 tysiące osób. Oblicz współczynnik przyrostu / ubytku rzeczywistego (W_{PR}) w Polsce w 2020 roku. Wynik zapisz z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

Obliczanie przyrostu / ubytku naturalnego	Obliczanie przyrostu / ubytku rzeczywistego	Obliczanie współczynnika przyrostu / ubytku rzeczywistego

Odpowiedź:

...../1

Zadanie 20. (0-1 pkt)

Oceń prawdziwość informacji dotyczących pozaprzrodniczych warunków rozwoju rolnictwa w Polsce. Jeżeli jest ona prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.

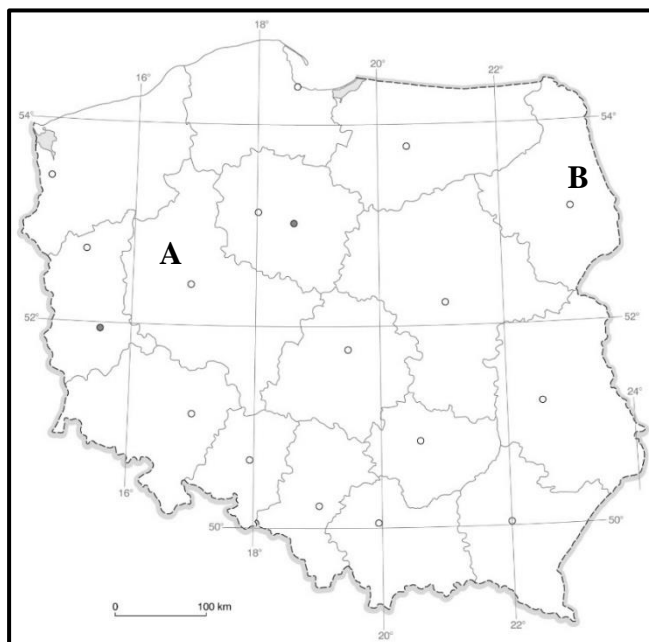
Odpowiedź zapisz w prawej kolumnie tabeli.

W strukturze własnościowej gospodarstw rolnych największy udział w ostatnich latach mają gospodarstwa o powierzchni mniejszej niż 5 ha.	
W Polsce powierzchnia użytków rolnych przypadająca na jeden ciągnik w ostatnich latach spadła poniżej 9 ha i była jedną z niższych w UE.	
Zużycie nawozów sztucznych na 1 ha użytków rolnych w ostatnich latach wyniosło od 123 do 131 kg i było jednym z wyższych w Europie.	

...../1

Zadanie 21. (0-1 pkt)

Na mapie konturowej Polski litery A i B zlokalizowano na terenie województw różniących się wielkością pogłowia bydła na 100 hektarów użytków rolnych w ostatnich latach.

Atlas geograficzny, Szkoła podstawowa klasy 5-8, Nowa Era, Warszawa
GUS, Mały Rocznik Statystyczny Polski. 2021, Warszawa

Zapisz literę, którą oznaczono województwo, w którym pogłowie bydła na 100 ha jest wyższe oraz uzasadnij swój wybór.

Wybór litery: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

...../2

Zadanie 22. (0-2 pkt)

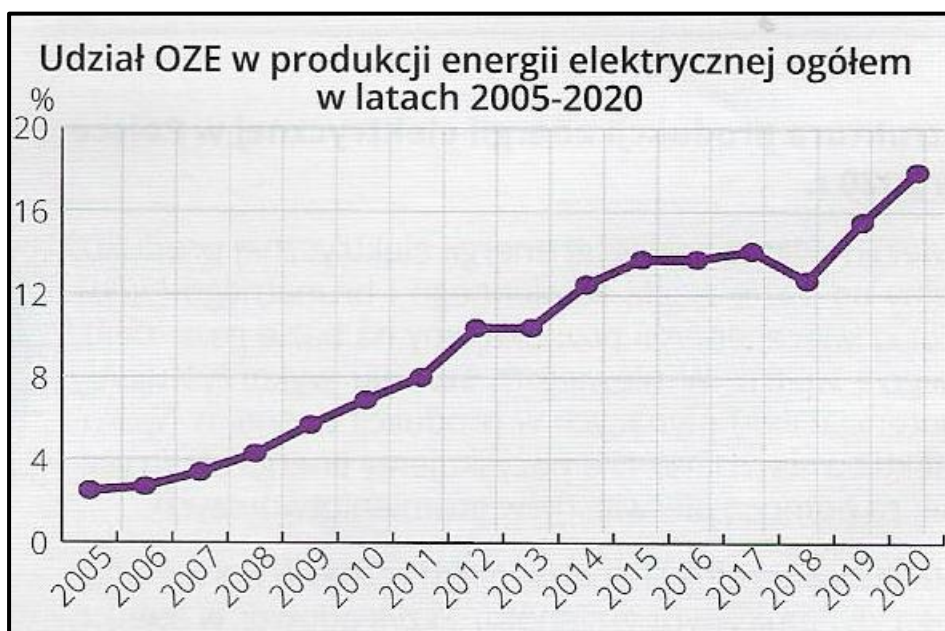
Oceń informacje dotyczące osiągnięć polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej. Jeżeli informacja jest prawdziwa, oznacz ją literą P, a jeżeli fałszywa – literą F. Odpowiedź zapisz w prawej kolumnie tabeli.

Polskie firmy z powodzeniem konkurują na arenie międzynarodowej w zakresie produkcji gier komputerowych i aplikacji edukacyjnych.	
W Polsce produkowane są urządzenia, np. w ramach współpracy z NASA, wykorzystywane w badaniach kosmicznych.	
Wśród polskich firm, obecnych na rynkach międzynarodowych, nie ma producentów z branży spożywczej.	
Polskie meble, o różnym zastosowaniu, cieszą się dużą popularnością na rynkach europejskich i poza naszym kontynentem.	

...../1

Zadanie 23. (0-1 pkt)

Na wykresie przedstawiono udział OZE w produkcji energii elektrycznej w Polsce w latach 2005 – 2020.

Stasiak J., Zaniewicz Z., 2022, Matura Vademecum geografia. OPERON, Gdynia

Zapisz nazwy trzech odnawialnych źródeł energii, których wykorzystanie w latach 2005 – 2020 przyczyniło się w największym stopniu do wzrostu produkcji energii elektrycznej.

Nazwy odnawialnych źródeł energii:

1. ....
2. ....
3. ....

...../2

Zadanie 24. (0-2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego w ostatnich kilku dziesięcioleciach zmieniał się krajobraz w Zagłębiu Ruhry w Nadrenii Północnej-Westfalii i powstawały np.: parki, teatry, muzea oraz ośrodki konferencyjne.

W odpowiedzi wykorzystaj termin geograficzny, który stosowany jest do określania działań takich, jak te podejmowane w Zagłębiu Ruhry w Nadrenii Północnej-Westfalii.

.....

.....

.....

.....

...../4

Zadanie 25. (0-4 pkt)

W tabeli zapisano informacje dotyczące atrakcji turystycznych w wybranych państwach sąsiadujących z Polską.

Zapisz w tabeli: - oznaczenia literowe wybranych atrakcji turystycznych;
- nazwy państw, których dotyczą informacje oznaczone numerami 1 – 4.

Nazwy atrakcji turystycznych wybierz spośród podanych: A. *Český Krumlov*; B. *Dobszyńska Jaskinia Lodowa*; C. *Jaskinia Jaworzyska*; D. *Twardoszyn*; E. *Wodospad Panczawy*; F. *Wodospad Szutowski*; G. *Zamek Karlštejn (Karlsztejn)*; H. *Zamek w Trokach*.

Uwaga – nie wszystkie nazwy atrakcji turystycznych podlegają wyborowi.
Nazwy państw mogą się powtarzać.

Lp.	Informacja	Oznaczenie literowe atrakcji turystycznej	Nazwa państwa
1.	W jaskini liczącej 1,5 km długości zwiedzający ją turyści mogą podziwiać bardzo ciekawą lodową szatę naciekową.		
2.	W mieście położonym nad tą samą rzeką, nad którą leży stolica państwa, można zobaczyć obiekty wpisane na listę dziedzictwa UNESCO.		
3.	Jedną z wielu atrakcji, chętnie odwiedzanych przez turystów, jest zamek zbudowany w XIV i XV wieku na wyspie położonej na jeziorze.		
4.	Znad najwyższego w Europie Środkowej wodospadu, turyści mogą oglądać polodowcową dolinę rzeki.		

...../2

Zadanie 26. (0-2 pkt)

Zapisz w tabeli nazwy dwóch stolic państw sąsiadujących z Polską oraz nazwy rzek, które przez nie płyną i uchodzą do tego samego morza.

Uwaga – kolejność zapisu nazw stolic dowolna.

Lp.	Nazwa		
	stolicy	rzeki	morza
1.			
2.			

...../2

Zadanie 27. (0-2 pkt)

Podkreśl poprawne dokończenia zdań dotyczących Unii Europejskiej.

- A. Unia Europejska powstała na początku lat 90. XX wieku na mocy traktatu **z Maastricht / z Schengen.**
- B. Posiedzenia Rady Unii Europejskiej odbywają się **w Brukseli i Luksemburgu / w Brukseli i w Strasburgu.**
- C. Siedziba Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej znajduje się **w Luksemburgu / w Strasburgu.**
- D. Przedstawicielstwa w całej Unii Europejskiej posiada **Komisja Europejska / Rada Europejska.**

